

KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ

V Bruselu dne 5.9.2006
KOM(2006) 475 v konečném znění

SDĚLENÍ KOMISE RADĚ A EVROPSKÉMU PARLAMENTU

Vytvoření strategie pro ochranu životního prostředí Středomoří

{SEC(2006)1082}

SDĚLENÍ KOMISE RADĚ A EVROPSKÉMU PARLAMENTU

Vytvoření strategie pro ochranu životního prostředí Středomoří

1. ÚVOD

Středozemní moře je největší evropské moře, které spojuje obyvatele zemí společně využívajících jeho vody. Jejich blahobyt je závislý na stavu jeho životního prostředí. Navzdory téměř třicetiletému mezinárodnímu úsilí věnovanému jeho ochraně zůstává tento jedinečný ekosystém křehký a jeho stav se nadále zhoršuje v důsledku rostoucích tlaků na životní prostředí. Podle současných prognóz bude do roku 2025 pravděpodobně zastavěno 50 % pobřeží Středozemního moře¹, což je jen jeden z příkladů svědčících o velikosti těchto tlaků. V nedávných studiích² nyní začaly být vyčíslovány náklady vznikající v důsledku zhoršování životního prostředí v několika zemích³. Náklady v souvislosti se zhoršením životního prostředí v Egyptě byly odhadnuty na 2,7 až 5,1 miliard EUR ročně (nebo 3,2 – 6,4 % HDP), v Alžírsku na 1,5 miliard EUR ročně (nebo 3,6 % HDP) a v Maroku na 1,2 miliard EUR ročně (nebo 3,7 % HDP)⁴. Je jasné, že má-li být chráněno zdraví obyvatel tohoto regionu a jejich hospodářský a sociální rozvoj, nečinnost není řešením. Země Středomoří musí jednat okamžitě, aby zajistily ochranu svého životního prostředí a přiměřené řízení svých přírodních zdrojů.

Během uplynulých třiceti let byly v rámci četných dlouhodobých iniciativ a mnohými organizacemi určeny příčiny problémů a zároveň byly vyvinuty strategie a opatření na jejich řešení. Tyto strategie však často nejsou prováděny. Kromě často uváděných problémů omezených finančních zdrojů je jedním ze základních důvodů pro tuto nečinnost nízký politický zájem věnovaný životnímu prostředí, který se mimo jiné projevuje i v nedostatečném propojení mezi environmentálními, hospodářskými a sociálními rozměry udržitelného rozvoje. Situaci dále ztěžuje nedostatečné řízení v oblasti ochrany životního prostředí a omezené veřejné povědomí o otázkách životního prostředí. Nedostatečná spolupráce mezi různými zúčastněnými stranami – od místních až po mezinárodní – navíc oslabila účinnost mezinárodní pomoci.

Vzhledem k tomu, že za zhoršování životního prostředí ve Středomoří nelze činit zodpovědnou pouze jednu zemi, nestačí ani ochranná opatření jedné země. Jako nejvýznamnější regionální partner musí Evropská unie hrát svou úlohu při ochraně tohoto společného dědictví, ale její omezené zdroje svědčí o tom, že nemůže jednat sama. Jelikož potřeby tohoto regionu zdaleka přesahují kapacitu a prostředky potřebné na jejich pokrytí, bude Komise muset své úsilí a omezené zdroje zaměřit na oblasti, v nichž lze vytvořit zřejmou přidanou hodnotu, a tak vyvinout realistický strategický přístup ke spolupráci v oblasti životního prostředí ve Středomoří. Každý z našich partnerů v mezinárodních

¹ Udržitelná budoucnost pro Středomoří – Výhledy tzv. modrého plánu pro životní prostředí a rozvoj.

² http://www.metap.org/main.php?id_menu=12

³ Alžírsko, Egypt, Jordánsko, Libanon, Maroko, Sýrie a Tunisko.

⁴ Dalším příkladem nákladů v souvislosti se zhoršením životního prostředí jsou číselné údaje z Evropského systému informací o lesních požárech (EFFIS, European Forest Fire Information System) v ES, z nichž vyplývá, že v oblasti Středomoří každým rokem dochází k průměrné ztrátě přibližně 600 000 ha zalesněných oblastí s odhadovanými náklady téměř 2 miliard EUR ročně.

organizací, ve společenství dárců a především nejrozumnější zúčastněné strany a země obou stran Středozemního moře budou muset vynaložit podstatné doplňkové a koordinované úsilí, má-li být dosažen cíl čistšího a zdravějšího Středomoří. Úspěch bude v konečném důsledku záviset na široké politické podpoře a jasné odhodlanosti zúčastněných stran zajistit pro danou úlohu potřebné zdroje.

Země hraničící se Středozemním mořem lze zařadit do skupin podle jejich politického vztahu s EU. Současné a potenciální členské státy EU přispívají největší měrou k ochraně Středomoří prostřednictvím sblížení s politikami a právními předpisy EU v oblasti životního prostředí a jejich účinného uplatňování. Pro tyto země již existuje dobře vymezená strategie EU, a proto se tato strategie zaměří na partnerské země⁵ sdružené ve skupině, na niž se vztahuje evropská politika sousedství (EPS)⁶.

V listopadu 2005 obnovili vedoucí představitelé partnerství při příležitosti desátého výročí Evropsko-středomořského summitu svůj závazek týkající se tohoto procesu a nově zaměřili své činnosti v rámci společně přijatého pětiletého pracovního programu⁷. Všechny země regionu se zavázaly zvýšit úsilí s cílem výrazně snížit znečištění Středozemního moře do roku 2020 prostřednictvím iniciativy „Horizont 2020“ a vyzvaly k vypracování uskutečnitelného časového harmonogramu pro dosažení tohoto záměru.

Po rozsáhlé diskusi⁸ o iniciativě Horizont 2020 s příslušnými zúčastněnými stranami Komise připravila toto sdělení s cílem:

- charakterizovat iniciativu Horizont 2020 a předložit první návrh uskutečnitelného časového harmonogramu pro odstranění znečištění, který bude prodiskutován s partnery a který má představovat významný krok ke splnění politického závazku přijatého v Barceloně;
- objasnit, jak může Komise současně s iniciativou Horizont 2020 přispět k ochraně a obnově Středomoří prostřednictvím širší spolupráce a jak Komise bude usilovat o zlepšení koordinace s partnerskými zeměmi a dalšími zúčastněnými stranami.

Tímto přístupem bude podpořena širší námořní politika EU⁹ (a její environmentální pilíř – strategie EU pro mořské prostředí¹⁰), která se v současné době připravuje.

⁵ http://ec.europa.eu/world/enp/index_en.htm

⁶ Alžírsko, Egypt, Izrael, Jordánsko, Libanon, Libye, Maroko, Palestinská samospráva, Sýrie a Tunisko.

⁷ „Desáté výroční Evropsko-středomořského partnerství: Pracovní program pro řešení problémů příštích pěti let“ KOM(2005) 139 v konečném znění.

⁸ Tato diskuse mimo jiné zahrnovala setkání na vysoké úrovni v Barceloně dne 19. prosince 2005, kde se sešli zástupci vnitrostátních orgánů, místní a regionální správy, mezinárodních organizací a mezinárodních finančních institucí, nevládních organizací a podnikatelského sektoru, jakož i neformální internetovou konzultaci na internetových stránkách Komise na adrese: http://ec.europa.eu/environment/enlarg/med/horizon_2020_en.htm.

⁹ Zelená kniha s názvem „Směrem k budoucí námořní politice Unie: Evropská vize pro oceány a moře“ ze dne 7. června 2006, KOM(2006) 275 v konečném znění.

¹⁰ Sdělení Komise s názvem „Tematická strategie ochrany a zachování mořského prostředí“ ze dne 24. října 2005, KOM(2005) 504 v konečném znění.

2. CÍLE SPOLUPRÁCE V OBLASTI ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ STŘEDOMOŘÍ

Vzhledem k tomu, že znečištění se šíří volně v celé oblasti, existuje jasná vzájemná závislost mezi zeměmi hraničícími se Středozemním mořem. Znečištění způsobené třetími zeměmi má přímý dopad na EU a stejně tak naše znečištění má negativní důsledky pro naše sousedy. Podobně jsou také přírodní zdroje jako voda, vzduch, půdy a biologická rozmanitost spojeny v rámci složitých ekosystémů a pohybů zboží, lidí a služeb, a tím vstupují do nesčetných vzájemných závislostí, kterými je zaručena integrovaná a koordinovaná činnost. Oblast Středomoří lze chránit pouze pomocí soudržného, fungujícího systému zaručujícího v celém regionu ochranu životního prostředí a jeho obnovu. Evropská komise je prostřednictvím spolupráce s partnerskými zeměmi v oblasti životního prostředí připravena usilovat o dosažení tohoto cíle.

Základní cíle spolupráce Komise se zeměmi Středomoří v oblasti životního prostředí jsou:

- pomoci partnerským zemím rozvíjet fungující instituce působící v oblasti životního prostředí a řádnou, účinně prosazovanou environmentální politiku a právní rámec, který umožňuje začlenění environmentálních otázek do odvětvových politik;
- dosáhnout měřitelného snížení úrovně znečištění důsledně uplatňovaného v celém regionu, které povede k odpovídajícím přínosům pro zdraví, a navíc snížit dopad nekontrolované činnosti na naše přirozené životní prostředí;
- podporovat připravenost správních orgánů odpovědných za oblast životního prostředí řešit nouzové situace, jakož i naléhavé i dlouhodobé environmentální problémy;
- podporovat udržitelnější (hospodářsky účinné, sociálně přiměřené a environmentálně proveditelné) využívání půdy a mořských oblastí v regionu Středomoří;
- podporovat posílenou občanskou společnost, v níž má veřejnost přístup k informacím o životním prostředí, podílí se na rozhodování o otázkách životního prostředí a v níž je zvýšena informovanost o životním prostředí;
- podporovat regionální spolupráci mezi partnerskými zeměmi s cílem tento záměr podpořit.

Bude-li těchto cílů dosaženo, přispěje se tím nejen k ochraně životního prostředí, ale i k dlouhodobému hospodářskému růstu v tomto regionu.

3. PROSTŘEDKY K DOSAŽENÍ NAŠEHO CÍLE

Prostředky, jež má Komise k dispozici pro spolupráci s tímto regionem v oblasti životního prostředí, jsou:

3.1 Finanční pomoc

Potenciální pomoc Evropského společenství určená partnerským zemím evropské politiky sousedství (EPS) bude pocházet z nástroje pro evropské sousedství a partnerství (ENPI, European Neighbourhood and Partnership Instrument). Všechny projekty proto musí prokázat jasné spojení s evropskou politikou sousedství (EPS), evropsko-středomořským partnerstvím (EMP, Euro Mediterranean Partnership) a přijatými akčními plány EPS. V případě celosvětových projektů je omezené financování ze strany Společenství možné i z budoucího

tematického programu pro životní prostředí a udržitelné řízení přírodních zdrojů, včetně energie (ENRTP, Environment and Sustainable Management of Natural Resources including Energy).

Pomoc EU však zůstane malá v porovnání s investičními potřebami regionu. Projekty zaměřené na snížení znečištění budou proto nadále získávat převážnou část svých finančních prostředků z půjček poskytovaných mezinárodními finančními institucemi, příspěvků od dalších dárců, vnitrostátních zdrojů a jiných finančních zdrojů. Budoucí pomoc ES se bude snažit o maximalizaci jejích urychlujících účinků, včetně pomoci ze strany mezinárodních finančních institucí, a to cíleným využíváním takových nástrojů, jako např. technické pomoci a v případě potřeby úrokových subvencí, neboť mohou podpořit vyšší úroveň pomoci v oblasti půjček. Význam se navíc bude nadále přikládat pomoci určené na opatření na budování kapacit. Zvýšené využívání výsledků výzkumu by mohlo přispět ke zvýšení přínosů v oblasti efektivity nákladů.

3.2 Podpora dialogu a vlastnictví

Evropská unie je zapojena do politického dialogu s partnerskými zeměmi prostřednictvím evropsko-středomořského partnerství a evropské politiky sousedství. Během uplynulých let byla za účelem usnadnění tohoto dialogu vyvinuta formální struktura schůzek podvýboru v rámci dvoustranných dohod o přidružení. Komise zajistí, aby se tato struktura využívala ke zvýšení významu environmentálních otázek i otázek, které překračují pravomoci ministerstev životního prostředí (zejména těch, které jsou odpovědné za plánování a finance), a na podporu začlenění environmentálních otázek do všech příslušných odvětvových politik, včetně hospodářské politiky.

Činnosti Komise ve třetích zemích Středomoří musí být v souladu s cíli evropské politiky sousedství a jakýmkoliv závazky vůči třetím zemím, které vyplývají ze souboru právních předpisů EU (*acquis*), včetně mezinárodních závazků, mezi něž patří Johannesburgský plán provádění přijatý na Světovém summitu o udržitelném rozvoji v roce 2002. Akční plány EPS stanoví prioritní činnosti, na které se mají EU a partnerské země zaměřit. Tyto plány obsahují řadu opatření v oblasti životního prostředí, které jsou zaměřené na posílení řízení v oblasti ochrany životního prostředí, řešení konkrétních environmentálních otázek, jakož i na podporu mezinárodní a regionální spolupráce v oblasti životního prostředí. EU a partnerské země spolu sdílejí vlastnictví těchto plánů, které jsou společně přijímány a prováděny na základě priorit každé ze zemí a priorit EU.

Environmentální činnosti ve Středomoří rovněž přispějí k provádění akčního plánu environmentální iniciativy vypracovaného Novým partnerstvím pro africký rozvoj (NEPAD) a Africkou unií, s nimiž EU během uplynulých let vedla nepřetržitý dialog.

Nevládní organizace jsou klíčovými zúčastněnými stranami v rozvoji a provádění environmentální politiky a často působí tam, kde vládní agentury nejsou ochotny nebo schopny zasáhnout. Jejich přítomnost v daném regionu je však slabá a je zapotřebí vybudovat kapacitu nevládních organizací, aby se podílely na politickém dialogu. Komise bude podporovat rozvoj a působení regionálních sítí nevládních organizací a kontaktů s cílem upevnit občanskou společnost prostřednictvím rozvoje koherentního regionálního přístupu a společného využívání správných postupů. Podporovány budou rovněž vnitrostátní platformy nevládních organizací, včetně účinnějšího využívání existujících výsledků výzkumu a upřednostňování budoucí vědecké spolupráce.

Komise bude nadále přikládat největší význam otevřenosti a transparentnosti, aby se její činnosti neomezovaly pouze na kontakty se zúčastněnými stranami na vnitrostátní úrovni, ale aby se rozšířily tak, aby se do rozvoje a provádění environmentální politiky zapojili všichni zúčastnění partneři, mezi něž patří místní a regionální orgány, zástupci občanské společnosti a podnikatelského sektoru.

3.3 Mechanismy k posílení koordinace

Komise bude úzce spolupracovat s různými partnery s cílem zajistit, aby její činnosti byly zaměřeny na oblasti se zřejmou přidanou hodnotou.

Existuje mnoho organizací, které v současnosti působí v oblasti životního prostředí ve Středomoří, zejména těch, které se podílejí na Barcelonské úmluvě¹¹, v níž je Společenství smluvní stranou a která je základním kamenem v úsilí o spolupráci v daném regionu.

Společný akční plán pro Středomoří¹² (MAP, Mediterranean Action Plan) / pracovní program Evropské komise podepsaný v roce 2005 zajistí větší soudržnost mezi činnostmi těchto dvou organizací v řadě prioritních oblastí, mezi které patří:

- provádění strategie EU pro mořské prostředí;
- provádění evropské strategie pro integrovanou správu pobřežních zón (ICZM, Integrated Coastal Zone Management) a zajištění souladu s probíhající prací na protokolu o této strategii v rámci Barcelonské úmluvy;
- splnění cílů souvisejících se zabráněním znečištění a s ochranou biologické rozmanitosti.

Bude pokračovat spolupráce se Světovou bankou a Evropskou investiční bankou v kontextu středomořského evropského programu technické pomoci (METAP, Mediterranean European Technical Assistance Programme). Budou plně využívána memoranda o porozumění s mezinárodními finančními institucemi, aby byla zajištěna lepší koordinace činností v oblasti životního prostředí ve Středomoří. Přijmou se též opatření na posílení kontaktů se strategickým investičním fondem Světového fondu životního prostředí (GEF, Global Environment Facility).

Vytvořením řídicí skupiny iniciativy Horizont 2020, která bude popsána níže, se zlepší vazby s výše uvedenými zúčastněnými stranami a různými dvoustrannými dárci.

Bude zajištěna lepší koordinace činností podporovaných v rámci sedmého rámcového programu pro výzkum a technologický rozvoj a činností v rámci vnějšího nástroje EU, včetně potřeb budování kapacit a výzkumné infrastruktury a využívání výzkumu.

3.4 Předávání, přizpůsobení a uplatňování zkušeností EU

EU má mnoho zkušeností s řešením environmentálních problémů ve Středomoří, včetně zkušeností s podporováním udržitelných způsobů výroby a spotřeby a začlenění environmentálních otázek do jiných odvětví. EU se může se všemi zeměmi Středomoří

¹¹ Úmluva o ochraně mořského prostředí a pobřežní oblasti Středoziemního moře.

¹² Sekretariát Barcelonské úmluvy.

podělit též o přístupy, které byly úspěšné v různých částech Evropy a které byly přizpůsobeny jejich socio-ekonomickým potřebám.

Nástroj TAIEEX¹³ je nyní přístupný také zemím sdruženým v rámci evropské politiky sousedství. Tento nástroj proto kromě probíhajících práce zaměřené na podporu budování kapacit v kandidátských a jiných zemích jihovýchodní Evropy umožní také cílené předávání zkušeností a know-how EU v oblasti životního prostředí podle potřeb partnerských zemí prostřednictvím činností, mezi něž patří odborné semináře, studijní pobyty a návštěvy odborníků v uvedených zemích. Tento nástroj bude obzvlášť užitečný při předávání a přizpůsobování zkušeností členských států EU potřebám regionu s cílem podpořit plnění závazků obsažených v akčních plánech EPS.

Program LIFE a krátkodobý a střednědobý akční program (SMAP, Short and Medium Term Action Programme) úspěšně podpořily mnohé projekty v oblasti životního prostředí a partnerské země i EU získaly zkušenosti v takových otázkách, které mají význam pro daný region. Tyto zkušenosti budou zpřístupněny partnerským zemím a zúčastněným stranám.

V oblasti výzkumu mají pro Středomoří zvláštní význam mnohé probíhající a nedávno zakončené projekty v rámci pátého a šestého rámcového programu. Mezi příklady těchto projektů patří projekty zaměřené na problémy s vodou v rámci složky iniciativy EU pro vodu a projekty týkající se námořních havárií způsobujících znečištění vod, průzkum moří a pobřeží a dopadů změn klimatu. Výsledky příslušných projektů jsou obvykle volně k dispozici a Komise a partnerské země je budou společně využívat pomocí existujících sítí a nástrojů na šíření informací, včetně internetu.

Komise uznala důležitost výzev týkajících se podpory udržitelného cestovního ruchu ve Středomoří¹⁴ a vytvořila skupinu odborníků pro udržitelnost cestovního ruchu (TSG, Tourism Sustainability Group) se zástupci průmyslových sdružení, obchodních unií / občanské společnosti, zástupci míst určení, jakož i s ministerstvy členských států a mezinárodními organizacemi. Očekává se, že skupina pro udržitelnost cestovního ruchu vydá do konce roku 2006 soubor návrhů a doporučení a ty, které budou důležité, budou využity ve spolupráci s partnery.

Budou vyměňovány zkušenosti získané v rámci úmluv, které se zabývají Baltským mořem, Černým mořem a Středozemním mořem.

4. HORIZONT 2020

Na summitu u příležitosti desátého výročí evropsko-středomořského partnerství byl udělen politický mandát pro rozvoj iniciativy ke snížení znečištění ve Středomoří.

S pomocí prostředků, které má k dispozici, Komise určila oblasti, do nichž může přinést zřejmou přidanou hodnotu s cílem přispět k dosažení výše uvedených záměrů spolupráce v oblasti životního prostředí.

Je třeba zlepšit koordinaci mezi různými zúčastněnými stranami, aby se zvýšila účinnost a efektivita prováděných činností v oblasti životního prostředí, včetně finanční a technické pomoci. Komise je na tuto úlohu dobře připravena.

¹³ Nástroj pro technickou pomoc a výměnu informací.

¹⁴ KOM(2003) 716 „Základní směry pro udržitelnost evropského cestovního ruchu“.

Komise proto nabízí iniciativu Horizont 2020, která je pokračováním barcelonského summitu, a návrh požadovaného „*uskutečnitelného časového harmonogramu*“, jenž je uvedený v příloze tohoto sdělení. Tento návrh má představovat základ pro další diskusi s partnerskými zeměmi, která má vést k jeho přijetí ministry životního prostředí evropsko-středomořských zemí na jejich třetím setkání v Káhiře v listopadu 2006.

Iniciativa Horizont 2002 se bude zakládat na existujících institucích a výsledcích a zaplní mezery v těch oblastech, do kterých může přinést přidanou hodnotu. Bude působit v rámci existujících a rozvíjejících se nástrojů environmentální politiky a podporovat plnění závazků v oblasti snižování znečištění, které byly přijaty v rámci Barcelonské úmluvy. Na základě výsledků našich diskusí s různými partnery se navrhuje, aby činnosti iniciativy Horizont 2020 byly zařazeny do skupin podle těchto čtyř složek:

- Projekty zaměřené na snížení znečištění

Ve spolupráci se zeměmi přijímajícími pomoc, příslušnými mezinárodními finančními institucemi, zeměmi účastnicími se akčního plánu pro Středomoří a jinými zúčastněnými stranami bude vypracována řada projektů, které se budou týkat především prioritních odvětví definovaných při příležitosti desátého výročí evropsko-středomořského summitu, a to zejména otázky komunálního odpadu, městských odpadních vod a průmyslových emisí.

- Opatření na budování kapacit

Na základě probíhajících činností a iniciativ budou uskutečňovány činnosti zaměřené na vytvoření nezbytných podmínek pro udržitelnou ochranu životního prostředí Středomoří, a to rovněž prostřednictvím tvorby právních předpisů, institucí a podpory místních orgánů a občanské společnosti. Zvláštní pozornost bude věnována opatřením na budování kapacit na místní úrovni. Tyto činnosti budou přesahovat rámec tří prioritních sektorů složky snižování znečištění.

- Výzkum

Bude pokračovat úsilí o vytvoření, společné využívání a sdělování vědeckých poznatků, které podporují záměry iniciativy Horizont 2020. Mezi činnosti bude patřit šíření příslušných poznatků shromážděných v rámci nedávného výzkumu a programů LIFE, vědecká spolupráce v rámci nadcházejícího sedmého rámcového programu v oblasti výzkumu, přímé činnosti Společného výzkumného střediska (SVS) Komise a mezinárodní činnosti v oblasti lidského potenciálu.

- Monitorování, řízení a přezkum

Evropská agentura pro životní prostředí ve spolupráci se statistickým úřadem Evropské komise (EUROSTAT), programem výzkumu znečišťování Středozemního moře (MEDPOL, Mediterranean Marine Pollution and Research Programme) v rámci Barcelonské úmluvy, evropsko-středomořským systémem informací o vodě (EMWIS, Euro-Mediterranean Water Information System), Evropskou komisí a dalšími příslušnými orgány připraví „tabulku výsledků“ na měření pokroku, jehož bylo dosaženo v úrovni znečištění Středozemního moře, přičemž bude využita probíhající práce na evropské úrovni.

Na provádění iniciativy ve všech jejích pilířích bude dohlížet konzultační řídicí výbor spolu se svou širokou členskou základnou.

5. ŠIRŠÍ SPOLUPRÁCE PŘESAHOJÍCÍ OBLAST PŮSOBNOSTI INICIATIVY HORIZONT 2020

Iniciativa Horizont 2020 se bude zabývat klíčovými problémy týkajícími se znečištění ve Středomoří, ale sama o sobě nebude schopna úplně splnit veškeré cíle uvedené v oddílu 2. Z tohoto důvodu je třeba, aby souběžně probíhaly další činnosti a iniciativy.

V souladu s evropskou politikou sousedství a jejími akčními plány, jakož i s evropsko-středomořským partnerstvím, bude spolupráce mezi Komisí a středomořskými partnery v oblasti životního prostředí v příštích letech zaměřena na tyto otázky, které překračují rámec iniciativy Horizont 2020:

- Úplné provedení akčních plánů evropské politiky sousedství (podpora řízení v oblasti životního prostředí, posílení mezinárodní a regionální spolupráce, začlenění environmentálních a zdravotních problémů do politik různých odvětví, jakož i řešení zvláštních otázek v oblasti životního prostředí a veřejného zdraví, mezi něž patří desertifikace, kvalita vody a ovzduší, cestovní ruch atd.)
- Další začleňování environmentálních otázek do příslušných hospodářských odvětví se zvláštním zaměřením na taková hospodářská odvětví, která představují vysoký potenciál z hlediska hospodářského růstu a tvorby pracovních míst.
- Globální environmentální hrozby, mezi něž patří změna klimatu a ztráta biologické rozmanitosti, které byly uvedeny v nedávném sdělení navrhujícím tematický program pro udržitelné řízení přírodních zdrojů¹⁵. Komise bude také nadále podporovat středomořskou složku iniciativy EU pro vodu, včetně její výzkumné složky, jako součást přínosu EU k úspěchům rozvojových cílů tisíciletí, které mají širší záběr než cíle iniciativy Horizont 2020.
- Nadále se budou řešit další regionální prioritní otázky, mezi něž patří rizika a nehody ohrožující životní prostředí a veřejné zdraví, degradace půdy a integrované využívání pobřežních oblastí.
- V celém regionu se bude systematicky podporovat využívání posuzování dopadu na životní prostředí a strategické posouzení vlivů na životní prostředí.
- Bude se podporovat a udržovat tvorba příslušných ukazatelů prostřednictvím existujících regionálních statistických mechanismů spolupráce (např. prostředí MEDSTAT).
- Evropský systém informací o lesních požárech se ve spolupráci s FAO Silva Mediterranean rozšíří na celou oblast Středomořího moře.
- Členské státy EU budou vyzvány, aby spolupracovaly se sousedními zeměmi při provádění těch částí právních předpisů EU v oblasti životního prostředí, které se týkají

¹⁵ Vnější akce: Tematický program pro životní prostředí a udržitelné řízení přírodních zdrojů včetně energie – KOM(2006) 20.

spolupráce s třetími zeměmi. Jedním z příkladů je navrhovaná směrnice o mořské strategii¹⁶, jejíž oblast působnosti je širší než specifické zaměření iniciativy Horizont 2020 a která se již nyní může opřít o existující a probíhající výzkum.

- Bude pokračovat spolupráce v oblasti podpory začlenění úvah o životním prostředí do jiných odvětví. Komise dokončí své posuzování dopadu udržitelného obchodu (SIA, Trade Sustainability Impact Assessment) na evropsko-středomořskou zónu volného obchodu (EMFTA, Euro-Mediterranean Free Trade Area). Závěry a doporučení budou začleněny do obchodních jednání s partnerskými zeměmi.
- Podle potřeby bude pokračovat práce na řešení významných nově vznikajících problémů, jako např. sucho, nedostatek vody a záplavy.
- Dvoustranné dohody o přidružení mezi EU a partnerskými zeměmi Středomoří uvádějí další oblasti spolupráce v oblasti životního prostředí.
- Akce na podporu připravenosti v nouzových situacích, jako např. ekologické havárie v regionu.

6. ZÁVĚR

Středozemní moře je možné přiměřeně chránit pouze za předpokladu, že všechny hraničící země přijmou v potřebném rozsahu své povinnosti týkající se ochrany a obnovy jeho ekosystémů. Potřeby v oblasti ochrany životního prostředí přesahují prostředky, které mají mnohé země Středomoří k dispozici na jejich pokrytí. Podobně ani samotná pomoc dárců nezajistí udržitelnou budoucnost. Cíl „zbavit Středomoří znečištění“ se zdá být nedosažitelný vzhledem k obrovským finančním potřebám, ale pokud se pozornost zaměří na nejhorší stránky nejvýznamnějších znečišťujících odvětví a na koordinaci zdrojů na základě spolupráce, je možné situaci zlepšit. V současném období omezených finančních zdrojů je velmi důležité, aby Evropská komise a další dárci koordinovali své úsilí s cílem zajistit, aby poskytovaná pomoc byla přiměřeně cílená a účinně využívaná bez zdvojení úsilí.

Plněním strategie navrhované v tomto dokumentu se Evropská komise bude snažit maximalizovat účinnost spolupráce ES při podpoře nejen svých vlastních priorit, ale i priorit svých partnerů. Využije možností evropské politiky sousedství a evropsko-středomořského partnerství ke zvýšení priority, která je připisována ochraně životního prostředí v celém regionu. Zvláštní pozornost bude věnována podpoře partnerů při provádění opatření v oblasti životního prostředí, k nimž se již zavázali, s cílem zajistit, aby se strategické plány přeměnily na reálné činy. Partnerské země, které prokazují největší připravenost spolupracovat s EU v oblasti environmentálních problémů, by měly společně s Komisí dosáhnout také nejrychlejších pokroků. Komise nemůže převzít povinnosti svých partnerů v oblasti životního prostředí, ale může jim pomoci při jejich plnění. Pouze budeme-li spolupracovat, můžeme doufat v to, že se nám podaří ochránit naše společné dědictví v oblasti Středomoří.

¹⁶ Návrh směrnice, kterou se stanoví rámec pro činnost Společenství v oblasti mořské environmentální politiky (směrnice o mořské strategii) KOM(2005) 505.